

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 52. Quando diuisim procedere dicantur Episcopus & Inquisitor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Episcopus sine Inquisitore possit procedere ad sententiam. Quibus verbis non distinguit de sententia condemnatoria vel absolutoria. at que hoc ipsum nominatim affirmat Repertorium Inquisit. verbo, Episcopos. §. quando Episcopus, pag. 302. ex impressione Venet. ann. M. D. LXXV. quo loco ita interpretatur textum in dicto. c. per hoc. adde notata in c. v. de sent. & re iudicata.

Iam illud ulterius addo, non modo cum in condemnando vel absolviendo Episc. & inquisitores discordant, causam esse ad supremam inquisitionis tribunal remittendam; verum etiam quotiens in alijs non ita arduis, & grauibus reperiuntur dissentientes, vt admonet Ioannes Roias tract. de here. par. I. nu. 437. de qua facti specie extat in Hispania pulchra doctrina in instructione Madrilitana anno MDLXI. c. 66. in hac verba a nobis latine reddita: In omnibus casibus, in quibus contigerit suffragiorum discordantia inter inquisitores, & Ordinarium, vel aliquem ipsorum, in definitione causa, vel in quocumq; alio actu, vel sententia interlocutoria, debet causa ad Senatum supremum inquisitionis remitti. quod si Episcopus & inquisitores concordauerint, quis periti seu consultores dissentiant, etsi numero sint plures, sententia Episcopi, & inquisitorum executioni mandetur, verumtamen in causis grauissimis non debent vota inquisitorum, ordinarij, & consultorum executioni mandari, etiam si fuerint conformia, inconsulto Senatu, sicut solium est, & iussum fieri. haetenus ibi. Est equidem haec turrisima methodus, & ob id mihi vbiq; videtur obseruanda.

Hoc postremo adiungam, euitendum omnino esse, vt inter se conueniant Episc. & Inquisitores: quod facile eueniet si diligenter iuri dent opera; vt intelligat quid cuiq; casui, et negotio secundum regulas iuris in hac causa conueniat; nam ex iudicij discordia ingentia solent oriri incommoda, vt tradit Simancas de catho. instit. tit. 34. num. 19. sed hoc casu praecipue incommodum vergit in prauidicium reorum, qui non detinerentur tanto tempore in carceribus, si iudices consensissent. Ego ita puto, grauisime peccant qui vel ob negligentiam studendi, vel ob alias causas praebent occasionem ne in ferendis sententijs inter se conueniant; quare nisi velint ex opere bono detrimentum reportare, discordiam fugiant, quam euitabunt, si diligentissime studuerint. causa fidei grauis est & iudices postulat diligentissimos.

Q V A E S T I O L I.

De communicatione processuum inter Episcopum, & Inquisitorem.

Vinquagesima prima quaestio est: Vtrum Inquisitor, & Episcopus teneatur sibi mutuo communicare processus, quando procedunt diuisim, & non coniunctim?

Respondemus quod sic; iuxta c. Per hoc. §. verum. de here. lib. 6. vbi dicitur sic: Verum vt dictum inquisitionis negotium efficacius, melius, vtiliusque procedat: concedimus, quod per Episcopos ipsos, & per inquisitores, de facto eodem inquiri va-

leat communiter vel diuisim: & si diuisim processerint, teneantur sibi inuicem communicare processus, vt per hoc possit melius veritas inueniri.

COMMENT. C.

Vnicum est assertio, Communicationem processuum fieri debere cum diuisim processerint Episcopus, & inquisitores.

Ratio huius assertionis in promptu est: nam quando procedunt coniunctim, apertum est iam esse communicationem processuum factam; propterea tunc fieri debet, quando diuisim proceditur.

Communicatio processuum quando & cur fieri debeat

Ideo autem communicatio facienda est, quia res grauis est et ardua, ideoque paria iudicia requirere oportet, vt absque errore sententia proferatur. Zanchinus tract. de heret. c. 15. nu. 1. copiose Campegius apud eundem Zanchinum c. 8. vbi docet quando haec processuum communicatio fieri debeat: quamuis id apertius cautum sit per extrauagantem incipien. Ex eo. de heret. relata ab Eymérico supra par. 2.

Cetera huc spectantia tradit Repertorium Inquisit. verbo, communicare. §. sed quomodo. Aegidius Bosius tit. de heret. nu. 12. Carrerius tract. de heret. nu. 128. vers. inferenda tamen sententia. Simancas de catho. instit. tit. 60. nu. 2. idem in enchyridio tit. 64. nu. 1. & Conradus Brunus lib. 4. de heret. c. 10.

Q V A E S T I O L I I.

Quando diuisim procedere dicantur Episcopus, & Inquisitor.

Vinquagesima secunda quaestio est: quomodo intelligitur, quod Episc. & Inquisitor procedunt diuisim, & non coniunctim?

Respondemus, quod intelligantur diuisim procedere, non quando inquisitor tantum, vel quando Episcopus tantum procedit, sed cum Episcopus per se procedit ex vna parte, & inquisitor per se ex altera; ita quod fiunt duo processus de eodem facto, vnus per Episcopum, & alius per inquisitorem. Ita habetur in extrauag. domini Benedicti XI. *Supra pag. 125.* Ex eo. vbi sic dicitur: Nos autem de Fratrum nostrorum consilio, intelligendo diceccanos, & Inquisitores tunc demum diuisim procedere, cum ij & illi separatim, non quando Episcopi tantum vel Inquisitores tantum procedunt.

COMMENT. CI.

In cap. per hoc de heret. lib. 6. statutum erat, vt super eodem facto Episcopus, & Inquisitor possent procedere communiter vel diuisim, vel proferre sententiam: id statutum quomodo sit intelligendum declaratum fuit per extrauag. domini Benedicti incip. Ex eo. tit. de heret. qua vtitur Eymericus in hac quaestione.

Quamquam vero super eodem facto aduersus vnum eundem reum, & per Episcopum, & per Inquisitorem diuersi processus fieri possint, commodius tamen videtur, vt in illis ciuitatibus, & prouincijs, in quibus Apostolici Inquisitores sunt constitu-

ti (nā in alijs ad solos Episc. id negotiū spectat) per al-
 terū eorū tantū, videlicet per inquisitorē, qui carce-
 res, et ministros ad hoc habet destinatos, vnicus pro-
 cessus fiat: ita tamē vt Episc. ad Inquisit. secreto trās-
 mittat quidquid nosse poterit et habere cōtra reum
 illum inquisitum, sicut fieri oportere diximus pau-
 lo antea super quōst. 22. cū ageremus de ordine pro-
 cedendi contra absentes. Et profecto nisi ita fieret,
 facile causa omnis, & ordo procedendi confunde-
 retur, ac perturbaretur; & propterea vix inter-
 dum posset veritas inueniri, immo vero hodie
 iā vsu receptum esse videtur hoc ipsum quod nunc
 faciendum admonemus: soli enim Apostolici inqui-
 sitores vnum faciunt processum, vocatis episcopis,
 aut eorū Vicarijs ad omnia illa iudicij acta, quæ sine
 ipsis iure expediri nō possunt, iuxta decretum Cle-
 mē. 1. §. propter quod. de hæret. Ego ab hac cōsuetu-
 dine, nō nisi ex magna causa, putat em recedendum.

Q V A E T I O L I I I.

Quando faciendā sit processuū com-
 municatio, in medio, an in fine.

Q Vinquagesima tertia quæstio est: Vtrum
 in medio causæ, vel tantum in fine ista com-
 municatio processuum sit faciendā?

Relat. supra
 pag. 125.

Respondemus quod in fine tantum, quando ni-
 hil restat agendum, aut patet in prædicta extrauag.
 domini Benedicti X. l. Ex eo, in qua dicitur sic:
 ex eo quod quædam nouella constitutio super nego-
 tio hæretica prauitatis a bonæ memoriæ Bonifacio
 Papa VIII. prædecessore nostro edita continet, &
 in ipso negotio per diocesanos Episcopos & inquisi-
 tores super eodem facto inquiri valeat cōmuniter
 uel diuisim: & si diuisim processerint, teneantur
 sibi inuicem communicare processus: Nos consu-
 lere uoluistis, quādo & quotiēs sit ista processuum
 communicatio faciendā: Nos autem de Fratrum
 nostrorum consilio, intelligendo diocesanos, &
 inquisitores tunc demum diuisim procedere, cum
 ij & illi separatim, non quando Episcopi tantum,
 uel inquisitores tantum procedunt: Consultationi
 vestræ breuiter respondemus; quod quando vtri-
 que procedunt seiuictim, sibi debent in fine tan-
 tum, dum nil restat agendum, nisi quod solum
 sententia promulgetur, communicare processus. &
 infra: Vnum sane casum excipimus, si alter com-
 mode non possit procedere, nisi alterius actus ui-
 sis: Ex hac enim causa semel tantum (vt fraudi lo-
 cus non fiat) in toto negotio copia tribuatur.

C O M M E N T. C I I.

V Na est conclusio, videlicet, In fine tantum causæ
 debet fieri processuū cōmunicatio, quādo ni-
 hil restat agendum: nisi alter commode procedere nō
 posset: nisi alterius actus visis: tunc enim semel pro-
 cessus copia esset tribuendā ante finem causæ.

Hæc assertio nulla nostra indiget declaratione,
 cū sit per se apertissima. videto interim Cæpegium
 apud Zanchinum. c. 8. vers. processum. & Reperto-
 riū inquisito. verbo: cōmunicare. §. sed quomodo.

Occurrit tamen hoc loco difficultas necessario ad
 me diluenda, An cū diuisim proceditur, ante tor-
 ram fieri debeat processuū cōmunicatio. & verius
 est oportere fieri cōmunicatiōē; quoniam cum senten-
 tia interlocutoria super tormētis per vtrumque si-
 mul, Episc. scilicet, et inquisit. profertur debeat. Clem.
 1. de hæret. §. propter quod. vers. duro tamē necessa-
 riū est, ut indicia, ex quibus reus torquendus est, ab
 vtroque videatur: aliter enim nō poterit iudicari, an
 sint sufficiētia ad torturā nec ne. ita Reper. inquisit.
 verbo, cōmunicare. §. sed quomodo vers. et similiter.
 & Campegius apud Zanchinum præcitato loco.
 Sed hoc intelligendū est; quando reus torquendus est:
 nam si testis esset torquendus, tunc non oporteret
 processus communicare, cum vterque per se testis
 torqueri possit in hoc tribunali, iuxta doctrinā tra-
 ditam ab Eymérico infra in hac 3. parte, q. 73. vbi
 dixi. interim videto Zanchini tract. de hæret. c. 14.

Q V A E S T I O L I V.

An in negotijs fidei summarie, & de
 plano procedi possit, &c.

Q Vinquagesima quarta quæstio est Vtrum in-
 quisitor possit procedere in negotijs fidei
 summarie, simpliciter, de plano, & absque
 aduocatorum, & iudiciorum strepitu, & figura?

Respondemus quod sic, iuxta c. Statuta. de he-
 ret. lib. 6. ubi dicitur sic: Statuta quædam felicis re-
 cordationis Innocentij, Alexandrij, & Clementis
 prædecessorum nostrorum quibusdam declaratis,
 & additis recentibus; concedimus, & in inquisi-
 tionis hæretica prauitatis negotio procedi possit
 simpliciter, & de plano, & absque aduocatorū ac
 iudiciorum strepitu, & figura.

Idem habetur in priuilegijs antedictis.

C O M M E N T. C I I I.

P ossunt inquisitores procedere simpliciter, &
 de plano, vt statuit Bonifacius VIII. cuius est
 rescriptum in dicto cap. Statuta. de hæret. lib. 6. quo
 vtitur hoc loco Eymericus.

Verum ante Bonifacium multi annis idē sancie-
 rat Alexander III. anno Domini MCCLII. rescrip-
 to quodā incipiente: Cupientes, ut inquisitionis ne-
 gotiū. & Urbanus III. anno Domini MCCLXI.
 alio rescripto incipiente: Licet ex oibus item In-
 nocentius III. quæ vidimus authentica in archiuis
 Inquisitionis Bononiensis. & in bibliotheca Illustris-
 simi Cardinalis Felicis & Peretti Montealto, quæ
 ex Assisio afferri iussit, vt alibi scripsi plenius.

Est autē magnū, & singulare hoc priuilegiū: quo-
 niam iudex, qui potest procedere simpliciter, & de
 plano, nō cogitur omnē ordinē iudicariū seruare:
 nā hæc verba inter cætera hoc operantur, vt si quid
 omisum sit ex ordine iuris, non propterea processus
 vitietur, vt pulchre tradit glossa in dicto c. Statuta.
 de hæret. lib. 6. verbo, figura. dummodo substantialis
 causæ & iudicij nō ommittatur. nam tunc processus
 etiā in causa hæresis vitietur: neque enim possunt
 negari